

4,31 km - 1 uur 26
De Grote Modderkolk

Natuurmonumenten

Wandelroute Vrijenberg langs Loenense Waterval

Een afwisselende wandelroute op de overgang van de oostelijke stuwwal van de Veluwe naar de IJsselvallei. Je wandelt in de omgeving van zorgboerderij de Grote Modderkolk door bos, een halfopen landschap en langs een waterval.

De route bevat smalle struinpaden en mul zand, niet geschikt voor kinderwagens.

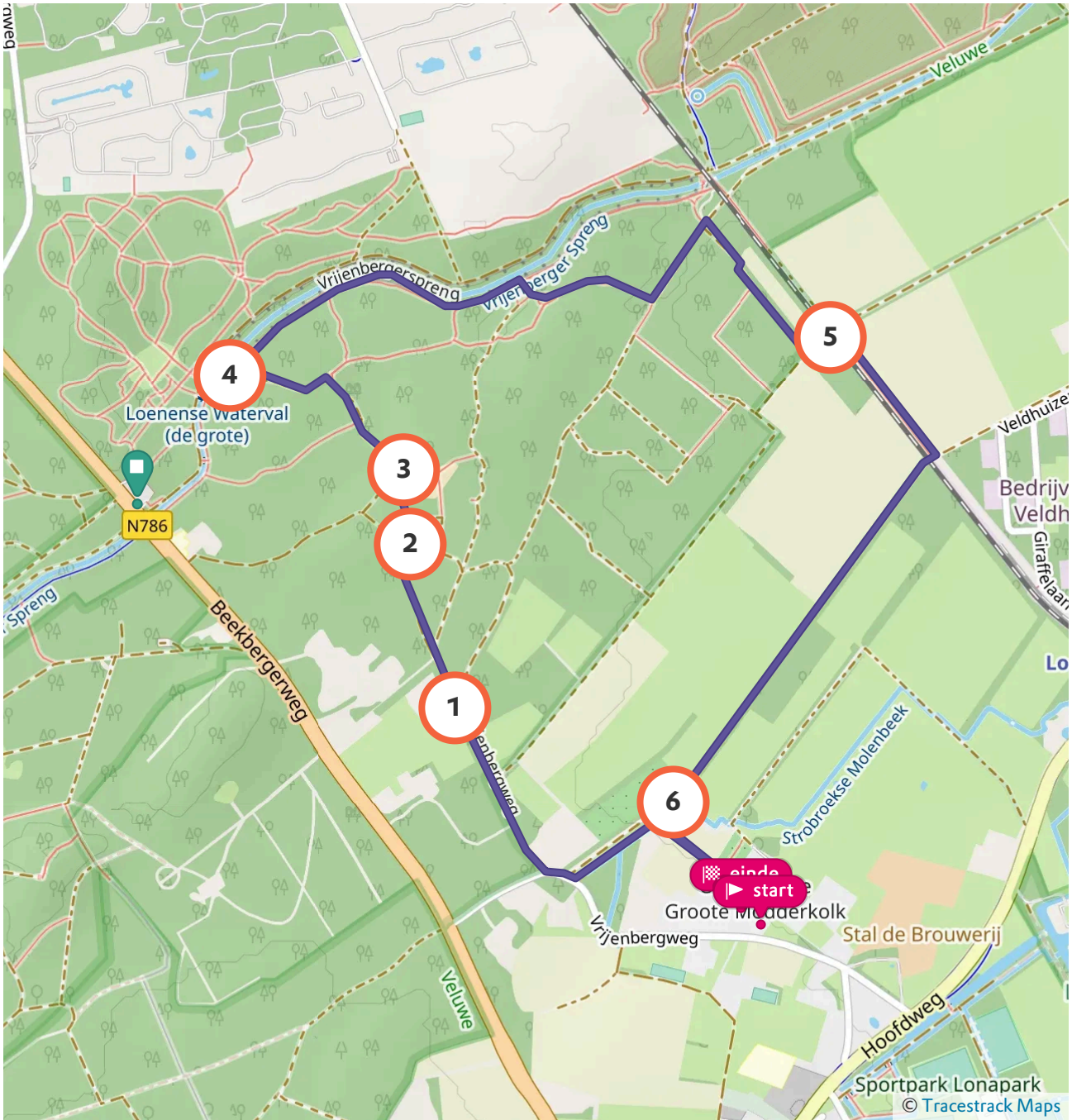
De wandelroute is gemarkeerd met een groene pijl.

Waar kun je starten

Loenense Enk, De Grote Modderkolk

Bushalte
Leeuwenbergweg

1 Hindoeïstisch retraitecentrum

Aan de linkerkant van het pad zie je een laag gebouw met rood dak: Sada Shiva Dham, een retraitecentrum oftewel ashram, waar je onder meer aan yoga en meditatie kunt doen. Wandelaars die een bezoek willen brengen zijn welkom. Bij het pad staat een richtingwijzer 'Haidakhan, 10.008 km'. Deze verwijst naar het Noord-Indiase dorpje Haidakhan, aan de voet van de Himalaya. Daar leefde de grondlegger van de leer die de stichting in dit retraitecentrum uitdraagt. Zie www.babaji.nl

2 Grenen

Het pad buigt iets af van de afrastering. Volg het dalende pad door een perceel bos met veel grove den. De grove den was een inheemse boomsoort die in de Middeleeuwen uit ons land verdween. In de 19e eeuw is de boom veel aangeplant op de Veluwe om het stuivende zand aan banden te leggen. Het hout van de grove den staat bekend als grenen. De stammen werden gebruikt om de gangen in steenkoolmijnen te stutten. Zij waarschuwden voor instortingsgevaar: het hout kraakt voordat het breekt. Zo konden mijnwerkers tijdig een veilig heenkomen zoeken.

3 Golvend

Het terrein is hier sterk golvend. De zandheuvelds zijn stuifduinen. In en na de middeleeuwen was de Veluwe door ontbossing een open vlakte, waar de wind vrij spel had. Ook elders op de Veluwe tref je deze stuifduinen aan. Ze kunnen soms wel tientallen meters hoog zijn.

4 Waterval

Als je boven aankomen naar links kijkt zie je de Loenense waterval, de hoogste waterval van Nederland. Hij wordt gevoed door de Vrijenberger sprengh die 3,5 km verderop, op landgoed Hoeve Delle, ontspringt. De waterloop is in 1869 gegraven om het net opengestelde Apeldoorns kanaal van voldoende water te voorzien, zodat scheepvaart mogelijk was. Vanaf de oorsprong van de Vrijenberger sprengh tot aan de monding in het Apeldoorns kanaal is de beek ongeveer 6,5 km lang met een verval van ruim 15 meter. De waterval diende er voor om de stroomsnelheid te verminderen, om zo te voorkomen dat het water te veel zand zou meevoeren en in het kanaal zou afzetten.

5 Stoomtrein

De spoorlijn waar je nu bent, verbindt Apeldoorn met Dieren. Het 32 km lange traject is in 1879 geopend en al in 1947 is het personenvervoer beëindigd.

Tegenwoordig is de lijn in gebruik als toeristische attractie. De Veluwe Stoomtrein Maatschappij (VSM) onderhoudt de treindiensten op deze oude spoorlijn. Ouderwetse treinstellen, voortgetrokken door stoomlocomotieven, vervoeren vooral toeristen. Tussen Apeldoorn en Dieren stopt de trein op een vijftal stations, waaronder dat van Loenen.

6 Eindpunt

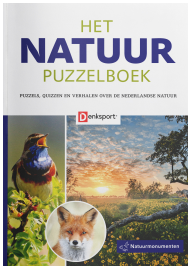
Als je even verderop linksaf slaat, ben je weer bij de Grootte Modderkolk, waar de wandeling begon. We hopen dat je fijn gewandeld hebt. Je kunt hier nog wat drinken of even rondkijken op het erf. Meer leuke routes vind je in elders op deze site en in de gratis NatuurRoutes app van Natuurmonumenten.

Word nu ook lid

Sluit je net als 968.000 anderen aan bij Natuurmonumenten. Je beschermt niet alleen de natuur in Nederland, maar je ontvangt ook een welkomstpakket en alle ledenvoordelen.

nm.nl/de-natuur-in/word-lid

Nieuw: Het Natuur Puzzelboek

Het Natuur Puzzelboek: een boek van 160 pagina's vol puzzels, verhalen en weetjes over de natuur in Nederland. Leuk om zelf mee aan de slag te gaan of om cadeau te geven. Je bestelt 'm op

nm.nl/puzzelboek